

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Hogeschool Utrecht
t.a.v. het College van Bestuur
Postbus 85397
3508 AJ UTRECHT

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
24173752

Uw brief van
3 maart 2020

Uw referentie
IAD/AV-sf/2020-03-03

Bijlagen
1

Een belanghebbende kan tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop het besluit hem is toegezonden schriftelijk bezwaar maken. De belanghebbende dient daartoe een bezwaarschrift in bij De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, onder vermelding van "Bezwaar", ter attentie van DUO Bezwaarschriftencommissie, Postbus 30205, 2500 GE Den Haag. Meer informatie over het maken van bezwaar vindt u op www.duo.nl/zakelijk onder 'Oneens met Duo'.

Datum 1 mei 2020

Betreft Besluit macrodoelmatigheid associate degree-opleiding Engineering

Geacht college,

Met uw brief van 3 maart 2020, door de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (hierna: CDHO) ontvangen op 3 maart 2020, hebt u mij het voornemen voorgelegd om de associate degree-opleiding Engineering als bekostigde opleiding te verzorgen in Amersfoort.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 7 april 2020, kenmerk 2020/019, positief geadviseerd over uw aanvraag. Het advies van de CDHO dat integraal onderdeel uitmaakt van dit besluit, treft u hierbij aan.

Besluit

Gelet op de advisering van de CDHO, het bepaalde in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) en in de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs (hierna: Regeling), heb ik besloten in te stemmen met uw voornemen om de associate degree-opleiding Engineering als bekostigde opleiding te verzorgen in Amersfoort.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluitvorming is gelegen in artikel 6.2 van de WHW. Voorts is de Regeling leidraad geweest voor mijn afwegingen.

Motivering

Overeenkomstig het advies van de CDHO, concludeer ik dat uw aanvraag voldoet aan de criteria a en b van artikel 4, eerste lid, van de Regeling. Voor de nadere motivering verwijs ik u naar het genoemde advies van de CDHO.

Croho-procedure

Ingevolge artikel 6.2, zevende lid, van de WHW, vervalt dit besluit indien de opleiding niet binnen tien maanden na dagtekening van het besluit is geregistreerd in het Centraal register opleidingen hoger onderwijs. Registratie binnen die termijn is niet eerder mogelijk dan nadat de NVAO over onderhavige opleiding een positief besluit heeft genomen in het kader van de toets nieuwe opleiding. In verband met de geldigheidsduur van dit besluit, adviseer ik u zo

spoedig mogelijk een aanvraag voor een toets nieuwe opleiding in te dienen bij de NVAO. Voor de registratie van uw opleiding kunt u gebruik maken van a-Croho. Mocht u vragen hebben over de registratie, dan kunt u contact opnemen met registersho@duo.nl.

Onze referentie
24173752

Een afschrift van deze brief is gezonden aan de CDHO, de NVAO, de Inspectie van het Onderwijs, DUO-Groningen en de Vereniging Hogescholen.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de directeur Hoger Onderwijs en Studiefinanciering,

F.A. Hofman

Wegens de genomen crisismaatregelen rondom het coronavirus is deze brief niet ondertekend.

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de Minister
mw. mr. drs. I.K. van Engelshoven
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Postadres
Postbus 85498
2508 CD Den Haag
Bezoekadres
Parkstraat 83
2514 JG Den Haag
T: 070 8505300
W: www.cdho.nl
E: info@cdho.nl

Advies nieuwe opleiding

Onderwerp	Ons Kenmerk	Datum
Nieuwe opleiding Hogeschool Utrecht voltijd en deeltijd hbo Associate degree Engineering Amersfoort	2020/019	07/04/2020

Geachte mevrouw Van Engelshoven,

Op 03/03/2020 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs het voornemen ontvangen van de Hogeschool Utrecht om de hbo Associate degree Engineering als bekostigde opleiding te verzorgen te Amersfoort (brief van 03/03/2020 met kenmerk IAD/AV-sf/2020-03-03). De aanvraag was voorzien van alle voor de beoordeling benodigde gegevens en is door de commissie in behandeling genomen.

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

Gelet op het hierna volgende adviseert de commissie u om positief te besluiten op het verzoek van de Hogeschool Utrecht om de hbo Associate degree Engineering als bekostigde opleiding te Amersfoort te verzorgen.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in art. 6.2 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts heeft de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs van 20 juni 2018, verder te noemen de Regeling, voor de commissie als leidraad gediend. Het beoordelingskader treft u in de bijlage bij dit advies aan.

Omschrijving van de aanvraag

Aanvrager wil de hbo Associate degree Engineering in Amersfoort aanbieden. Het gaat om een Nederlandstalige hbo Associate degree in het Croho onderdeel Techniek. De opleiding omvat 120 EC en wordt in voltijd- en in deeltijdvorm aangeboden. De opleiding bestaat inhoudelijk uit werktuigbouwkunde, elektrotechniek, bouwkunde en ICT. Studenten kunnen kiezen uit twee afstudeerrichtingen: Industriële Automatisering of Energiemanagement. De opleiding is toegankelijk voor studenten met een mbo-4, havo- of vwo-diploma. Degene die niet over een

dergelijk diploma beschikt kan een 21+ toets afleggen. Afgestudeerden van de opleiding kunnen onder andere aan het werk als project- of service engineer, assistent supervisor in een technisch bedrijf, calculator energiesystemen, integrated building engineer of adviseur energiemanagement.

Motivering

De aanvraag voldoet naar mening van de commissie aan de criteria a en b in art. 4 lid 1 van de Regeling.

Beoordeling criterium a

Aanvrager stelt dat de hbo Associate degree Engineering aansluit op een arbeidsmarktbehoefte in combinatie met een maatschappelijke behoefte.

Beoordeling arbeidsmarktbehoefte

Aanvrager onderbouwt de arbeidsmarktbehoefte onder andere aan de hand van ROA's database AIS, de Factsheet 'Industrie' van het UWV (2019), de Factsheet 'Installatiebranche' van het UWV (2018), de Factsheet 'Technische Beroepen' van het UWV (2018), 'Slimmer produceren moet je stimuleren' van Berenschot in opdracht van de Koninklijke Metaalunie (2018), de Human Capital Agenda van de Topsector Energie (2019), het Visiedocument 2025 van de Topsector High Tech Systemen en materialen (2015). Aanvrager verwijst ter onderbouwing van een regionale arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de Ad Engineering onder andere naar de spanningsindicator van het UWV (www.arbeidsmarkt cijfers.nl).

Aanvrager betoogt dat binnen ROA's classificatie de opleidingstypes bachelor Elektrotechniek en bachelor Werktuigbouwkunde het meest relevant zijn voor de onderhavige Ad Engineering. De commissie deelt dit standpunt van aanvrager, met dien verstande dat de commissie het opleidingstype bachelor Werktuigbouwkunde als meest relevant beschouwt omdat binnen dit opleidingstype de bestaande hbo Ad Engineering is ondergebracht. ROA typeert de toekomstige arbeidsmarktsituatie voor dit type afgestudeerden als zeer goed en verwacht zeer grote knelpunten in de toekomstige personeelsvoorziening.

Tabel 1. Arbeidsmarktprognose bachelor werktuigbouwkunde

Opleidingstype	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
> > Bachelor - werktuigbouwkunde	verwachte uitbreidingsvraag tot 2024		3700	5	0.8	gemiddeld
> > Bachelor - werktuigbouwkunde	verwachte vervangingsvraag tot 2024		22000	30	4.5	hoog
> > Bachelor - werktuigbouwkunde	verwachte baanopeningen tot 2024		25600	35	5.2	erg hoog
> > Bachelor - werktuigbouwkunde	verwachte instroom van schoolverlaters tot 2024		9400	13	2.1	laag
> > Bachelor - werktuigbouwkunde	ITKP toekomstige knelpunten personeelsvoorziening in 2024	0.84				zeer groot
> > Bachelor - werktuigbouwkunde	ITA toekomstige arbeidsmarktsituatie in 2024	0.84				zeer goed

Bron: ROA, AIS

De commissie merkt op dat ROA voor het opleidingstype bachelor Elektrotechniek eveneens een zeer goede toekomstige arbeidsmarktsituatie verwacht.

Aanvrager heeft verder binnen ROA's database AIS gekeken naar de prognoses voor de beroepsgroepen ingenieurs (geen elektrotechniek) en elektrotechnisch ingenieurs. De commissie kent in beginsel meer gewicht toe aan de prognoses van ROA die zien op de opleidingstypes dan aan de prognoses van ROA die zien op de beroepsgroepen. Daartoe overweegt de commissie dat

de opleidingscategorieën een specifiek beeld geven van de arbeidsmarktbehoefte omdat daarin de uitstroom uit een cluster verwante opleidingen wordt gerelateerd aan verwachte baanopeningen voor dit type afgestudeerden. Om die reden heeft de commissie de prognoses voor de beroepsgroepen ingenieurs en elektrotechnisch ingenieurs buiten beschouwing gelaten.

Aanvrager verwijst ook naar een aantal factsheets van het UWV. Uit de Factsheet 'Industrie' uit 2019 komt naar voren dat in de sector industrie sprake is en naar verwachting blijft van personeelstekorten (p. 2). De tekorten doen zich volgens het UWV voor bij beroepen op alle opleidingsniveaus, waaronder elektriciens en monteurs, projectleiders en ingenieurs op mbo, hbo en wo niveau (p. 2). In de Factsheet 'Installatiebranche' meldt het UWV dat vooral vraag is naar zelfstandig monteurs (elektro- of installatietechniek), maar dat ook voor andere functies zoals leerlingmonteurs of technische staffuncties (tekenaars, werkvoorbereiders, ingenieurs, calculators) het aantal moeilijk vervulbare vacatures steeg (p. 1). Uit de factsheet 'Technische beroepen' komt hetzelfde beeld naar voren (p. 3). De commissie constateert dat uit deze factsheets blijkt dat sprake is van een krappe tot zeer krappe arbeidsmarkt voor technisch geschoolden op diverse niveaus en dat de aangevraagde Ad Engineering aansluit op deze grote arbeidsmarktbehoefte.

Aanvrager betoogt verder dat veranderingen in de techniek vragen om anders opgeleide professionals en verwijst in dit kader onder andere naar het onderzoek 'Slimmer produceren moet je stimuleren' van Berenschot in opdracht van de Koninklijke Metaalunie (2018), de Human Capital Agenda van de Topsector Energie (2019) en het Visiedocument 2025 van de Topsector High Tech Systemen en materialen (2015). De commissie constateert dat in deze rapporten wordt benadrukt dat de inzet van sensoren, robots en big data, de overgang naar een duurzamer productieproces en duurzame energievoorziening andere eisen stellen aan (toekomstige) werknemers. De commissie constateert dat de onderhavige Ad Engineering op deze veranderende eisen inspeelt middels de afstudeerrichtingen Industriële Automatisering en Energiemanagement en daarmee beantwoordt aan een kwalitatieve arbeidsmarktbehoefte.

Aanvrager stelt dat de Ad Engineering ook aansluit op een regionale arbeidsmarktbehoefte. Aanvrager onderbouwt deze stelling aan de hand van de spanningsindicator van het UWV voor de regio Midden-Nederland (bestaande uit de UWV arbeidsmarktregio's Stedendriehoek en Noordwest Veluwe, FoodValley, Gooi en Vechtstreek, Midden-Utrecht en Amersfoort). Het UWV typeerde de spanningsindicator voor de beroepsgroepen elektrotechnisch ingenieurs, ingenieurs (geen elektrotechniek) en productieleiders industrie en bouw als 'zeer krap' voor het derde kwartaal van 2019. De commissie heeft de spanningsindicator voor deze beroepsgroepen in deze regio over de twee laatste kwartalen van 2018 en de eerste drie kwartalen van 2019 geraadpleegd en constateert dat het UWV de arbeidsmarkt voor deze beroepsgroepen in alle perioden typeerde als 'zeer krap'. De commissie beschouwt dit als een positieve indicatie van de arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de Ad Engineering.

De commissie concludeert op grond van het bovenstaande dat aanvrager heeft aangetoond dat de Ad Engineering aansluit op een arbeidsmarktbehoefte.

Beoordeling maatschappelijke behoefte

Aanvrager onderbouwt de maatschappelijke behoefte aan de Ad Engineering onder andere aan de hand van de Strategische Agenda Hoger Onderwijs en Onderzoek 'Houdbaar voor de toekomst' van de Minister van OCW (2019), de kamerbrief 'De Associate degree krijgt een steviger rol in het onderwijsgebouw' van de Minister van OCW (2015), de Strategische Agenda 'Professionals voor morgen' van de Vereniging Hogescholen (2019) en de 'Actieagenda Technologie' van de Stichting Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (hierna ook: SBB) (2019).

In de Strategische Agenda Hoger Onderwijs en Onderzoek stelt de minister van OCW vast dat het stimuleringsbeleid inzake de uitrol van nieuwe Ad's succesvol is en dat de Associate degree een eigen positie in het onderwijsgebouw heeft verworven (p. 48). Met deze Strategische Agenda wordt het stimuleringsbeleid dat was ingezet met de Kamerbrief 'De Associate degree krijgt een

steviger rol in het onderwijsgebouw' uit 2015 voortgezet. De Vereniging Hogescholen zet met de Strategische Agenda 'Professionals voor morgen' ook in op uitbreiding van Associate degree-opleidingen (p. 10). De commissie is met aanvrager van mening dat de onderhavige opleiding aansluit op dit beleid.

Verder verwijst aanvrager naar de Actieagenda Technologie van SBB. In deze actieagenda hebben de betrokken partijen vastgelegd dat zij onder andere willen bijdragen aan de energietransitie, aan het effectiever en efficiënter inzetten van onderwijsmiddelen en aan het optimaliseren van de instrumenten die worden ingezet om onderwijs en arbeidsmarkt beter te laten aansluiten (p. 1-2). Een van de beoogde concrete resultaten is het vormgeven van een doorlopende leerlijn mbo-hbo in de beroepskolom (p. 3). De onderhavige Ad Engineering kan daar naar het oordeel van de commissie een bijdrage aan leveren. Reeds op grond van het bovenstaande concludeert de commissie dat aanvrager heeft aangetoond dat de Ad Engineering beantwoordt aan een maatschappelijke behoefte.

De commissie concludeert dat de aanvraag aansluit op een maatschappelijke en een arbeidsmarktbehoefte. De aanvraag voldoet aan criterium a in art. 4 lid 1 van de Regeling.

Beoordeling criterium b

Vanaf 03/03/2020 is op de website van de CDHO kennis gegeven van het voornemen van de Hogeschool Utrecht om de hbo Associate degree Engineering in Amersfoort aan te bieden. Hiermee is aan de instellingen voor hoger onderwijs de mogelijkheid gegeven om hun zienswijzen op dit voornemen kenbaar te maken. Er zijn geen zienswijzen ingediend.

Aanvrager heeft de Ad Engineering vergeleken met bestaande verwante opleidingen. Het betreft de Associate degrees Engineering (Avans, Fontys, Hogeschool Rotterdam), Elektrotechniek, Maintenance & Mechanics, Elektrotechniek/Energietechniek (HAN), Elektrotechniek/Embedded Systems Engineering, Constructeur Werktuigbouwkunde, Projectleider Techniek en Werktuigbouwkunde. De commissie merkt op dat de minister van OCW het afgelopen jaar een positief macrodoelmatigheidsbesluit heeft genomen op aanvragen voor de Ad's Mechatronica (Avans), Engineering (Saxion), Smart Technology (Hogeschool Rotterdam), Robotica (NHL Stenden) en Mechatronica in de Smart Industry (Hanzehogeschool). De Ad Mechatronica van Avans is inmiddels in het Croho geregistreerd.

Aanvrager heeft een overzicht geleverd van de instroom in verwante bekostigde opleidingen. De instroom in verwante onbekostigde opleidingen is niet bekend. De commissie heeft bij de beoordeling van de aanvraag dan ook geen rekening kunnen houden met de belangen van deze opleidingen. De opleidingen die recentelijk geregistreerd zijn of recentelijk een positief macrodoelmatigheidsbesluit hebben ontvangen hebben nog geen instroom. De instroom in het verwante bekostigde onderwijsaanbod was de afgelopen jaren gering, maar groeide significant van 174 naar 268 eerstejaarsstudenten.

Tabel 2. Instroom verwante opleidingen

Opleiding	Instelling	'14-'15	'15-'16	'16-'17	'17-'18	'18-'19
Ad Engineering (80091)	Avans Hogeschool (07GR)					43
	Hogeschool Rotterdam (22OJ)	97	82	89	104	103
Ad Elektrotechniek/Embedded Systems Engineering (80124)	Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (25KB)			3	-	6
Ad Elektrotechniek (80017)	Fontys Hogescholen (30GB)				12	17
Ad Elektrotechniek/Energietechniek (80123)	Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (25KB)			3	4	28
Ad Projectleider Techniek/Installatietechniek (80039)	De Haagse Hogeschool (27UM)	12	19	13	1	0
	Hanzehogeschool Groningen (25BE)	21	40	72	37	3
Ad Constructeur Werktuigbouwkunde (80076)	Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (25KB)	5	7	12	6	12
Ad Maintenance & Mechanics (80079)	Hogeschool Rotterdam (22OJ)	34	23	32	44	19
Ad Werktuigbouwkunde (80019)	Christelijke Hogeschool Windesheim (01VU)	0	0	0	1	
	Fontys Hogescholen (30GB)				29	37
	Saxion Hogeschool (23AH)	5	3	0	-	
eerstejaarsinstroom	totaal	174	174	224	238	268

Bron: DUO, bewerking ABF

Aanvrager heeft een prognose gemaakt van de instroom in de voorgenomen opleiding op grond van gesprekken met collega-instellingen over hun ervaring met de instroom in verwante technische Ad opleidingen, algemene informatie over het aandeel technische mbo-4 studenten dat kiest voor een Ad als vervolgopleiding en het aantal uitvallers uit technische bacheloropleidingen van aanvrager. Aanvrager verwacht dat jaarlijks circa 36 studenten zullen instromen in de voltijdopleiding en 16 studenten in de deeltijdopleiding. De commissie acht deze prognose realistisch.

Als de instroom in de bestaande opleidingen en de verwachte instroom in de voorgenomen hbo Associate degree Engineering wordt afgezet tegen de behoefte die bij criterium a is aangetoond, blijkt dat er ruimte is om deze opleiding binnen het bekostigde domein vorm te geven.

Vestiging van de opleiding in Amersfoort heeft geen negatief effect op de landelijke spreiding van het onderwijsaanbod.

De commissie concludeert dat er ruimte in het landelijk aanbod bestaat om de hbo Associate degree Engineering te realiseren. De aanvraag voldoet aan criterium b in art. 4 lid 1 van de Regeling.

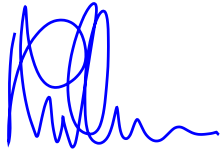
Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om positief te besluiten op het voorliggende verzoek.

Advies aan de NVAO over de naam- en taalkeuze en Croho indeling

De commissie heeft geconstateerd dat de voorgestelde naam van de opleiding passend is gelet op de namen van verwante opleidingen. Daarnaast heeft de commissie geconstateerd dat aanvrager de hbo Associate degree Engineering in het Croho onderdeel Techniek wil indelen. Dit voorstel sluit aan op de indeling van verwante bestaande opleidingen.

De NVAO ontvangt dit advies, zodat zij dit kan opnemen in het informatiedossier voor het panel ten behoeve van de toets nieuwe opleiding.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

drs. P.M.M. Rullmann
Voorzitter CDHO

Bijlage:

Beoordelingskader macrodoelmatigheid nieuwe opleiding of nevenvestiging

Aan de hand van de in de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs van 20 juni 2018 genoemde voorwaarden worden voornemens tot het verzorgen van een nieuwe opleiding beoordeeld op doelmatigheid. Een nieuwe opleiding kan volgens artikel 4 van deze Regeling alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen voldoet aan de criteria a en b.

Volgens criterium a heeft het instellingsbestuur aangetoond dat er behoefte bestaat aan de nieuwe opleiding of nevenvestiging, zijnde overwegend een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend maatschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend wetenschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte.

Volgens criterium b dient het instellingsbestuur aan te tonen dat in de behoefte die bij criterium a is aangetoond niet door het bestaande opleidingsaanbod wordt voorzien.

Advies aan de NVAO over naam- en taalkeuze en Croho onderdeel

In de Toelichting op de Regeling is aangegeven dat de CDHO ook een rol heeft bij de beoordeling van de voorgestelde naam en voertaal van de opleiding en bij de voorgestelde positionering in het Croho.

Wat betreft de opleidingsnaam: de CDHO kijkt of de voorgestelde naam van de opleiding passend is, gelet op de namen van verwante opleidingen. Daarbij is het uitgangspunt dat sterk op elkaar lijkende opleidingen dezelfde naam krijgen, om de transparantie van het opleidingsaanbod voor studiekezers en werkgevers te borgen. In het Croho kan ook een internationale (Engelse) naam worden geregistreerd. Dit onderdeel van het CDHO advies is niet gericht aan de Minister van OCW, maar aan de NVAO. Het panel van de NVAO toetst of de naamkeuze gerechtvaardigd is gelet op de inhoud van de opleiding en de namen van vergelijkbare opleidingen (artikel 5.7, vierde lid, onderdeel a, van de WHW).

Wat betreft de taalkeuze: het uitgangspunt in de wet is dat een opleiding in het Nederlands wordt aangeboden. De arbeidsmarktbehoefte kan een reden zijn om een opleiding in een andere taal aan te bieden. Dit onderdeel van het CDHO advies is niet gericht aan de Minister van OCW, maar aan de NVAO. Het panel van de NVAO toetst de motivering van de taalkeuze bij Standaard 2 in het Accreditatiekader.

Wat betreft de positie in het Croho: de CDHO kijkt of de voorgestelde indeling in het Croho passend is, gelet op de indeling van verwante opleidingen. Daarbij is het uitgangspunt dat sterk op elkaar lijkende opleidingen in hetzelfde Croho onderdeel worden geregistreerd, om de transparantie van het opleidingsaanbod voor studiekezers en werkgevers te borgen. Dit onderdeel van het CDHO advies is niet gericht aan de Minister van OCW, maar aan de NVAO. Het panel van de NVAO toetst of de voorgestelde indeling in het Croho aansluit bij de ordening van verwante opleidingen.